

ФОРМУВАННЯ ІНТЕГРОВАНОЇ СИСТЕМИ НАЛЕЖНОГО БЕЗПЕКОВОГО ВРЯДУВАННЯ ТА КРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ НА СУБНАЦІОНАЛЬНОМУ РІВНІ В УМОВАХ ВОЄННИХ ЗАГРОЗ

*Д. В. Карамішев, д. держ. упр., Харківський національний університет імені
В. Н. Каразіна, dvk1vip@gmail.com, orcid.org/0000-0003-1617-3240,
В. П. Суворов, к. держ. упр., Харківський національний медичний університет,
vip.suvorov@gmail.com, orcid.org/0009-0002-0196-4269*

Методологія дослідження. Для досягнення мети дослідження застосовано інституційний, семантичний, аналітичний методи, за допомогою яких здійснено систематизацію безпекових концепцій та суб'єктів безпекового врядування в умовах воєнних загроз. Контент-аналіз і нормативний метод використано для впорядкування нормативно-правової бази, публікацій та інструктивно-методичних матеріалів у сфері безпекового врядування.

Результати. Обґрунтовано теоретико-методичні основи формування інтегрованої системи належного безпекового врядування (Good Security Governance) та кризового управління на субнаціональному рівні в умовах воєнних загроз. Розкрито сутність безпекового врядування як багаторівневої системи (стратегічний, оперативний, тактичний рівні), що об'єднує зусилля органів державної влади, місцевого самоврядування, недержавних інституцій та громадськості задля захисту від конвенційних і гібридних викликів. Доведено важливу роль співробітництва територіальних громад та превентивних механізмів у забезпеченні комплексної безпеки на місцевому рівні. Обґрунтовано, що побудова інтегрованої системи безпекового врядування та кризового управління потребує належної координації, використання високотехнологічних рішень і чітких тактичних алгоритмів.

Новизна. Уперше концептуалізовано, обґрунтовано та термінологічно зафіксовано в дискурсі публічного управління та адміністрування поняття інтегрованої системи належного безпекового врядування та кризового управління, що зорієнтована на реалізацію концепції національної стійкості, всеохопної комплексної безпеки, а також міжсуб'єктної взаємодії, забезпечення гнучкості, адаптивності та оперативності дій на стратегічному, оперативному і тактичному рівнях управління в умовах конвенційних і гібридних загроз.

Практична значущість. Розбудова запропонованої інтегрованої системи сприятиме забезпеченню безперервної координації державних, військових, громадських, підприємницьких суб'єктів врядування (міжсуб'єктна взаємодія), їх готовність та синхронність рішень на оперативному і тактичному рівнях.

Ключові слова: багаторівневе врядування, належне безпекове врядування, стратегія національної безпеки, інтегроване кризове управління, комплексна безпека, місцеве самоврядування, співробітництво територіальних громад, воєнні загрози, smart-безпека.

Постановка проблеми. У контексті конвенційного та гібридного протистояння російської агресії ключовим викликом постає забезпечення суспільної безпеки. Найбільш критичною ця загроза є для територій, що перебувають у зоні активних бойових дій, на прифронтових та тимчасово окупованих територіях. Розв'язання зазначеної проблеми

потребує розробки комплексу невідкладних заходів із залученням як наявного ресурсного потенціалу, так і інноваційних технологій та засобів. Системне врегулювання передбачає синергію державних механізмів, цивільно-військового співробітництва, державно-приватного партнерства та високого рівня суспільної свідомості через залучення інституцій

громадянського суспільства й проактивних, обізнаних громадян з урахуванням міжнародного досвіду протидії конвенційним і гібридним загрозам [26].

Стратегія національної безпеки України передбачає створення національної системи стійкості для захисту держави та суспільства від загроз. Вона охоплює: оцінку ризиків та вчасне виявлення загроз та вразливостей; стратегічне планування та кризове управління, а також застосування універсальних протоколів реагування та повоєнного відбудування; координацію дій та міжсекторальну взаємодію сектору безпеки і оборони, влади, бізнесу, громадського суспільства та громадян для запобігання, реагування та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій. Окрім цього, нормативно регламентовано обов'язок держави щодо формування ефективної системи безпеки та стійкості об'єктів критичної інфраструктури на засадах чіткого розподілу функціональної відповідальності її суб'єктів. Водночас, категорію «стійкість» дефіновано як здатність суспільства й держави оперативно адаптуватися до динамічних змін безпекового середовища та забезпечувати стаке функціонування, зокрема шляхом нівелювання зовнішніх і внутрішніх уразливостей [15].

Незважаючи на значні просування у формуванні національної системи стійкості, все ж, в Україні поки спостерігається неформованість цілісної та прозорої системи всеохопної (комплексної) суспільної безпеки, що супроводжується низьким рівнем культури як колективної, так і індивідуальної безпекової поведінки. Діяльність безпекового сектору щодо захисту громадян має фрагментарний і вибіркоковий характер. Ключова проблема, на наш погляд, полягає у відсутності чіткого усвідомлення принципів всеохопної безпеки та алгоритмів вертикальної і горизонтальної координації під час надзвичайних ситуацій. Йдеться про необхідність формування єдиної системи належного безпекового врядування із залученням всіх ключових суб'єктів публічної політики, що матимуть вплив на реалізацію відповідних стратегічних цілей та завдань.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз наукової літератури свідчить, що безпекове врядування перебуває у спектрі

дослідницьких інтересів широкого кола вчених у міжнародному вимірі. Так, за глобальних трансформаційних умов, інтерес до цієї проблематики поступово зростає, що обумовлено пошуком нових форм та механізмів реалізації безпекових концепцій та побудови сучасних моделей комплексної безпеки на основі всеохопності, багаторівневості й належного врядування. Такі тенденції прослідковуються у працях N. Ball, M. Bevir, T. Bouta, A. Bryden, S. Croft, L. van de Goor, J. Hallenberg, H. Hänggi, L. Heininen, J. Howorth, E. Krahmann, D. Liao, J. Sperling, T. Terrif, C. Wagnsson, M. Webber та ін.

Проблемні питання реалізації концепції національної безпеки, а також обґрунтування методологічних підходів до застосування способів і засобів захисту населення в умовах конвенційного та гібридного протистояння в Україні перебувають у центрі уваги та знайшли вагоме відображення у працях українських дослідників. Різним аспектам і викликам формування та реалізації державної політики у сфері забезпечення національної, державної, громадської та особистої безпеки приділено значну увагу представниками провідних наукових шкіл, зокрема такими науковцями, як: В. Антонов, В. Баштанник, В. Білоус, З. Бурик, В. Вагапов, О. Гончаренко, Р. Джангужин, В. Залужний, А. Кислий, В. Колісник, І. Корж, О. Корнієвський, Е. Лисичин, Л. Новак-Каляєва, В. Омельчук, М. Орел, О. Пархоменко-Куцевіл, Г. Ситник, М. Стрельбицький, А. Федорова, В. Храмов, Ю. Шемшученко, О. Щербанюк та ін.

Праці зазначених авторів, присвячені специфіці застосування різних безпекових концепцій, і, як правило, не акцентують уваги на інтегрованому підході до їхньої конвергенції в умовах системних трансформацій. Попри наявність міжнародних та українських публікацій із цієї проблематики, спостерігається недостатність системних досліджень, спрямованих на комплексний аналіз і пошук дієвих механізмів реалізації концепції безпекового врядування на субнаціональному рівні в Україні. Це свідчить про обмеженість наукового доробку щодо сукупного розв'язання проблем забезпечення стійкості та комплексної безпеки за трансформаційних умов. Водночас, систематизація напрацювань згаданих дослідників слугує підґрунтям

для формування теоретико-методологічних і прикладних засад безпекового врядування, що зумовлює високу актуальність обраного напряму та визначає доцільність проведення пропонованого дослідження.

Формулювання мети статті. Метою дослідження є обґрунтування теоретико-методичних засад формування інтегрованої системи належного безпекового врядування та кризового управління на субнаціональному рівні в умовах воєнних загроз на основі систематизації публікацій з окресленої проблематики, а також визначення ефективних принципів, способів взаємодії і засобів реалізації заходів комплексної безпеки для підвищення рівня захисту населення, мешканців громад від конвенційних та гібридних викликів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Всеохопна (комплексна) безпека є сучасним підходом до захисту держави, суспільства й особистості, що передбачає синергію військових і невійськових інструментів для протидії актуальним викликам. Ця концепція виходить із того, що безпековий вимір не обмежується лише оборонними заходами, а безпосередньо залежить від стабільності всіх сфер життєдіяльності. Згідно з визначенням Л. Хейнінена (Heininen L., 2023), комплексна безпека, сформована на засадах критичних безпекових досліджень та екзистенційної сутності безпеки, є відповіддю на невійськові загрози, які становлять безпосередній ризик для людини та її існування. У контексті взаємозв'язку між сталим розвитком, урядуванням і безпековою політикою комплексна безпека постає інтегративною концепцією, що об'єднує особисте життя індивіда, усі ключові сфери суспільства та соціальні спільноти. Відповідно, фундаментальною передумовою імплементації всеохопної безпеки є визнання інституцій громадянського суспільства та проактивних громадян повноцінними суб'єктами (акторами) безпекового середовища, а також наявність відповідного суспільного запиту [28].

У чинному законодавстві України відсутнє окреме буквальне визначення словосполучення «безпекове врядування», проте цей термін використовується в аналітичних та інформаційних матеріалах різних рівнів урядування [27; 32; 33; 37]. Щодо міжнародного

контексту, то концептуалізація безпекового врядування у глобальному вимірі здійснена та широко представлена в роботах іноземних дослідників [22; 24; 25; 30; 31; 36], де між іншим, також зосереджується увага на важливості реалізації Security Governance саме на субнаціональному рівні, що підтверджується сьогодні на практиці набуває особливої гостроти саме в Україні, зважаючи на воєнні загрози.

Безпекове врядування базується на стратегічному баченні, що забезпечує виявлення загроз, захист національних інтересів, розмежування відповідальності та цільовий розподіл ресурсів. Зазначене характеризується наявністю міжінституційної координації, розроблених операційних планів реалізації, а також функціонуванням розвинених інституцій моніторингу та підзвітності, завдяки чому забезпечується регламентація ресурсно-цільового розподілу, відповідальність суб'єктів владних повноважень, оцінювання ефективності врядування на різних рівнях: стратегічному, оперативному, тактичному.

З огляду на концептуальне визначення безпекового врядування (англ. *Security Governance*), то у загальному контексті, виходячи з міжнародного досвіду, його можна розуміти, як систему принципів, інститутів, процесів та механізмів прийняття рішень, за допомогою яких держава, регіональні та місцеві органи управління, а також недержавні інституції, інші стейкхолдери спільно планують, реалізують і контролюють політику у сфері безпеки і оборони задля захисту життєво важливих інтересів людини, суспільства та держави. Теза «від уряду безпеки до урядування безпеки» Elke Krahmann [30; 31] і Danzi Liao [25], цілком логічно відбиває суть цієї концепції, коли безпека перетворюється на всеохопну. Водночас, врядування відкриває можливості для координації безпекових потреб не лише центральною владою та обмеженим колом інституцій, а більш широкому представництву стейкхолдерів, що розділяють відповідальність перед суспільством за прийняття важливих та доволі важких політичних рішень [30].

У контексті врядування, така модель організації та здійснення управління у сфері безпеки виходить за межі виключно державних чи мілітарних інструментів і передбачає

залучення широкого кола акторів (органів влади, місцевого самоврядування, недержавного сектору та громадянського суспільства) для запобігання ризикам і реагування на загрози, які в сучасних умовах здебільшого мають гібридний характер. Отже, модель зазнає трансформацій у поєднанні не лише цивільного захисту, мілітарної безпеки та захисту критичної інфраструктури, що зазвичай керуються директивами, а й соціальної згуртованості, стійкості та життєздатності громад у вирішенні спільних безпекових питань та прийнятті відповідних рішень, базуючись на концепції Good Governance, про що свідчать й інші міжнародні публікації N. Ball, M. Bevir, A. Bryden and H. Hänggi, L. Heininen, J. Sperling, C. Wagnsson, M. Webber [22; 23; 24; 28; 34; 35; 36].

Як зазначає А. Федорова (2020), низка безпекових концепцій – зокрема національної, соціетальної та безпеки людини – особистості («Human Security»), формує цілісну систему забезпечення безпеки життєдіяльності, визначаючи також, що їх послідовна імплементація є необхідною для мінімізації неминучих ризиків, а також для превенції викликів і загроз, які становлять небезпеку на різних рівнях забезпечення стійкості держави та суспільства [20]. На відміну від традиційного командно-адміністративного директивного управління сектором безпеки, концепція врядування (*governance*) робить акцент на демократичності, мережевій взаємодії, прозорості та залученні багатьох стейкхолдерів. Зважаючи на це, ключовими складовими безпекового врядування є багаторівневність, міжсекторальність, адаптивність і превентивність та демократичний контроль. Тож, ключовими вимірами безпекового врядування є: стратегічне планування з визначенням пріоритетів, оперативне виконання відповідних завдань, міжвідомча координація та демократичний цивільний контроль. На думку Л. Новак-Каляєвої та А. Каляєва (2026), фрагментація і диференціація ресурсів і можливостей безпеки є найвиразнішим аспектом формування системи управління безпекою, зокрема на регіональному рівні [9].

У науковій публікації В. Залужного (2026), на особливу увагу заслуговує систематизація архітектури безпекового врядування та візуалізації горизонтальних

комунікаційних протоколів в умовах багатодомених загроз. Зокрема, обґрунтовано матрицю взаємодії суб'єктів управління на різних рівнях координації сектору безпеки і оборони та цивільних інституцій. У результаті дослідження зроблено висновок, що адаптація системи державного управління до умов гібридного багатодоменого протистояння передбачає трансформацію жорсткої вертикальної субординації в гнучку мережеву модель безпекового врядування [2].

Субнаціональний рівень безпекового врядування являє собою інтегровану систему, що поєднує регіональне управління та місцеве самоврядування. Її функціональний зміст охоплює такі ключові напрями: стратегічно-інституційний, що передбачає категоризацію територій за рівнями ризиків, координацію регіональних стратегій, цивільно-військову взаємодію, управління інфраструктурою та розподіл субвенцій; оперативно-функціональний, що передбачає забезпечення життєдіяльності громад, розбудову цивільного захисту (захисні споруди, евакуація), утримання місцевої пожежної охорони й муніципальних варт, реалізацію програм відбудови та безбар'єрності; партисипативний, що передбачає залучення бізнесу, проактивних мешканців і громадських організацій до прийняття рішень, реалізації безпекових ініціатив та здійснення цивільного контролю [18; 19].

Серед ключових проблем безпекового врядування на субнаціональному рівні слід визначити такі, як: нормативна невизначеність; фінансова асиметрія; розмивання відповідальності. Нормативна невизначеність. Суть проблеми полягає в тому, що закон України «Про національну безпеку України» [13] чітко не включає органи місцевого самоврядування до сектору безпеки й оборони, створюючи юридичні колізії щодо їхніх обов'язків. Шляхом вирішення може бути нормативне врегулювання та адаптація безпекових стандартів. Фінансова асиметрія. Проблема полягає в тому, що більшість безпекових ініціатив (будівництво укриттів, захисних споруд) покладається на місцеві бюджети. Заможні громади спроможні захистити жителів, бідні не мають таких можливостей. Частковим вирішенням зазначеної проблеми можуть бути цільові державні субвенції (особливо для прифронтових зон) та міжнародна технічна

допомога. Розмивання відповідальності. Суть проблеми у спрощенні дозвільних процедур (наприклад, для захищених просторів на об'єктах соціальної інфраструктури), що знімає експертний контроль, покладаючи всю відповідальність на органи місцевого самоврядування. Варіант часткового вирішення, це запровадження спрощених, але прозорих внутрішніх актів відповідності та моніторингу за участю Державної служби України з надзвичайних ситуацій. Отже, безпекове врядування на субнаціональному рівні передбачає об'єднання зусиль громад у створенні системи всеохопної безпеки.

А. Матвійчук (2026) наголошує на тому, що в умовах воєнного стану саме територіальні громади є базовою ланкою забезпечення життєдіяльності населення, організації цивільного захисту та відновлення об'єктів критичної інфраструктури, а також доводить, що спроможність громад до самоорганізації, мобілізації ресурсів та ефективної взаємодії з органами державної влади стала одним із ключових чинників суспільної стійкості України в умовах збройної агресії, стверджуючи, що територіальні громади поступово трансформуються з адміністративних суб'єктів локального розвитку на ключовий елемент системи національної стійкості та безпеки [8].

У дослідженні Л. Самойленко та Ю. Щербатюк (2025) наголошується, що одним із пріоритетних завдань територіальних громад у період воєнного стану стало забезпечення безпеки та цивільного захисту, що зумовило необхідність суттєвої переорієнтації управлінських механізмів на режим кризового реагування [16]. Ще одним важливим аспектом адаптації стало переосмислення стратегічного планування на локальному рівні, що проявилось в трансформації раніше затверджених стратегій розвитку громад у багатокомпонентні дорожні карти з орієнтацією на виживання та відновлення і подальшу трансформацію. Визначено, що така модель стратегування охоплює етапи оперативнішого реагування, стабілізації, гуманітарного забезпечення та повоєнної відбудови, що підтверджується досвідом окремих громад, зокрема Великобурульської селищної територіальної громади Харківської області, де впроваджено трирівневу стратегію адаптації з визначенням критичних індикаторів безпеки, логістики та

соціального захисту [1]. Отже, сучасний український контекст підтверджує, що саме територіальні громади трансформувалися в один із ключових елементів системи безпекового врядування за умов протистояння збройній агресії.

Важливим компонентом формування системи безпекового врядування на місцевому рівні є співробітництво територіальних громад, що регулюється Законом України «Про співробітництво територіальних громад» [14] та Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні» [12]. Відповідна нормативно-правова база регламентує можливість співробітництва, шляхом укладення договорів про спільне управління й використання об'єктів комунальної власності, а також утворення спільних органів і служб для реалізації статутних повноважень територіальних громад, що стосується зокрема безпеки мешканців громад і об'єктів критичної інфраструктури [19]. Зміцнення інституційної стійкості і спроможності територіальних громад в умовах воєнного стану відбувається за допомогою низки ключових механізмів, насамперед шляхом активізації горизонтальних управлінських зв'язків для спільного подолання викликів у сферах гуманітарної логістики, підтримки внутрішньо переміщених осіб та раціонального використання ресурсів, що нормативно закріплено у ст. 8 Закону України «Про співробітництво територіальних громад» [14].

Зазначена проблематика співробітництва актуалізується й тим, що в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення, нажалі спостерігається дисбаланс щодо спроможності громад протистояти викликам і загрозам та забезпечувати адекватні безпекові функції і заходи. Оскільки, на сьогодні більшість громад має обмежені ресурсні можливості у формуванні автономних систем безпеки і кризового реагування, саме кооперація і співробітництво громад може суттєво оптимізувати вирішення цього важливого питання. Тож, відчувається потреба у співробітництві територіальних громад у сфері безпекового врядування, що передбачає передусім легітимне об'єднання ресурсів, зусиль та можливостей кількох сусідніх громад на договірних засадах задля створення безпечного середовища, захисту населення та ефективного реагування на надзвичайні ситуації. Згідно із Законом

України «Про співробітництво територіальних громад» [14], таке партнерство допомагає оптимізувати витрати на організацію здійснення відповідних заходів та покращувати якість послуг.

Міжмуніципальне співробітництво в сфері безпеки передбачає делегування повноважень, об'єднання коштів для комунальних підприємств та створення спільних підприємств. На практиці це втілюється у формуванні підрозділів муніципальної варти, розбудові інфраструктури цивільного захисту, утриманні пожежних команд та розгортанні систем відеоспостереження та аналітики. Головні переваги – оптимізація бюджетних витрат, оперативніша координація в кризах і додаткові можливості для залучення міжнародної допомоги.

Важливою складовою реалізації Стратегії національної безпеки України виступає формування загальносуспільної культури безпеки, що передбачає чітке визначення перспективної моделі організації та забезпечення комплексної безпеки, а також розмежування її рівнів і видів для окремих категорій населення, персоналу організацій, особливо підприємств критичної інфраструктури й суб'єктів громадської активності, волонтерських організацій, залучених до процесів повсякденної відбудови [3].

Формування безпечного середовища потребує розбудови цілісної системи, базовими елементами якої є Збройні Сили України та органи сектору безпеки, доповнені ефективними інституційно-процедурними механізмами забезпечення правопорядку й законності. Важливою складовою функціонування такої системи виступає демократичний цивільний контроль, що гарантує її прозорість та підзвітність. Попри традиційне прагнення військових фахівців до автономії в прийнятті рішень, зумовлене високим рівнем ризиків і специфікою професійної діяльності, залучення цивільних експертів володіє суттєвим потенціалом завдяки їхнім компетенціям у сфері суспільних відносин. Конструктивна взаємодія та взаємодовіра між органами виконавчої влади, військовим командуванням і інститутами громадянського суспільства сприяють розширенню соціальної бази комплексної безпеки шляхом інтеграції управлінського, аналітичного та експертного потенціалу.

Відповідно, ефективне безпекове врядування передбачає зміцнення суб'єктності, розширення відповідальності, а також забезпечення міжрівневої та міжвідомчої координації між усіма учасниками процесу – органами державної влади, Силами безпеки і оборони, інститутами громадянського суспільства та суб'єктами, що залучають інвестиції в безпековий сектор [6].

У колективній публікації Карамішев Д., Суворов В., Дідок Ю., Соболев Р., Мирна Н. (2024), зокрема йдеться про можливості синхронного поєднання військових і невоєнних інструментів у реалізації багаторівневого державного управління та забезпеченні комплексної безпеки в умовах гібридних загроз [29]. Фактично йдеться про формування концептуальних засад інтегрованої системи належного безпекового врядування.

Одним із ключових завдань пропонованої наукової роботи є розвиток ідеї, яка полягає в тому, щоби сформувати концептуальну основу інтегрованої системи всеохопної суспільної безпеки із залученням різних суб'єктів на основі належного безпекового врядування. Концептуальне бачення належного безпекового врядування (Good Security Governance) має певну відмінність від концепції безпекового врядування (Security Governance), оскільки акцентує більшу увагу на якісній характеристиці процесу врядування, яка передбачає взаємодію із суспільством та гарантує, що безпекові рішення відповідають інтересам суспільства, є відкритими та справедливими. Тобто належне врядування додає до процесу управління сектором безпеки чіткі етичні та правові стандарти, які спираються на класичні загальні принципи належного врядування: участь (participation); відкритість (openness); належне реагування/оперативність (responsiveness); орієнтація на консенсус (consensus oriented); включеність (inclusiveness); ефективність і результативність (effectiveness and efficiency); узгодженість / злагодженість (coherence); підзвітність/відповідальність (accountability), що сформульовані згідно з «Білою книгою європейського врядування» [27], а також на основі аналітичного ресурсу економічної і соціальної комісії ООН [37], так і на специфічні, визначені додатково принципи: всеосяжності,

багатосуб'єктності, превенції, взаємодії та проактивності.

Викладені аспекти засвідчують фрагментарний характер сучасних спроб систематизації різnorodних концептуальних підходів до формування інтегрованої системи кризового управління та безпекового врядування, що зумовлює необхідність формування нової парадигми оптимізації відповідних організаційно-управлінських моделей. Така синергетична безпекова управлінська модель має базуватися на єдиному методологічному базисі запобігання кризовим процесам і реагування на них, орієнтованому на мінімізацію наслідків перманентної дестабілізації в умовах гібридних загроз [5].

Останні публікації українських науковців свідчать про те, що дієвим інструментом забезпечення ефективності безпекового врядування, зважаючи на своєчасність реагування на надзвичайні ситуації та небезпечні події на субнаціональному рівні є кризове управління. На формуванні нової моделі місцевого врядування, що поєднує принципи децентралізації з елементами безпекового та кризового управління наголошує А. Матвійчук (2026) [8]. В. Залужний (2026) слушно акцентує увагу на тому, що повномасштабна війна перетворила державу на практичну лабораторію нових моделей кризового управління, міжвідомчої координації та суспільної стійкості [2].

Л. Самойленко та Ю. Щербатюк (2025) наголошують, що системоутворювальним чинником інституціоналізації досліджуваного процесу виступає формування локальних антикризових управлінських структур – штабів, координаційних центрів, які консолідують потенціал органів місцевого самоврядування, інституцій громадянського суспільства, волонтерських ініціатив та суб'єктів господарювання. Зазначені інституції не лише розширюють суб'єктно-управлінську базу територіальних громад, а й забезпечують оперативність і гнучкість реагування на надзвичайні ситуації, що набуває особливої ваги в умовах пошкодження інфраструктури та обмеженості ресурсного забезпечення [16]. Зміни до законодавства щодо запобігання та реагування на надзвичайні ситуації, ліквідації їх наслідків, підвищення рівня безпеки життєдіяльності населення передбачають створення органами

місцевого самоврядування центрів безпеки, для забезпечення доступу населення до публічних послуг у сфері безпеки населенню, комплексного вирішення питань безпеки на територіях територіальних громад [11].

Все ж, проблемою належного безпекового врядування залишається технологічне відставання забезпечення цивільної безпеки, що на сьогодні значно поступається технологіям у мілітарному секторі. Виникає потреба у запозиченні неоцінного воєнного досвіду і сучасних знань протистояння загрозам, переорієнтуванні використання воєнних безпекових технологій у цивільні, завдяки сучасним технологіям Smart-безпеки (або інтелектуальної безпеки), які використовують штучний інтелект, аналітику даних, автоматизацію та інтернет речей для захисту, виявлення й запобігання загрозам у реальному часі без постійного втручання людини. Такі ідеї, можуть бути частково втілені у реальні пілотні проекти, наприклад створення центрів безпеки громад, що є комплексним завданням, яке об'єднує інфраструктуру, програмне забезпечення, регламенти та професійні кадри задля швидкого перетворення масиву цифрових і візуальних даних на своєчасні й обґрунтовані рішення. Вже зараз це може бути реальним механізмом повоєнної інтеграції не лише військових технологій, а й людських ресурсів, професіоналів (від воєнного у цивільний безпековий сектор).

Сценарії Smart-безпеки для громад та об'єктів критичної інфраструктури передбачають створення єдиної цифрової екосистеми. Щодо реальних загроз, то застосування технологій Smart-безпеки може бути вкрай потрібне під час повітряних загроз, наприклад, завдяки поєднання акустичних сенсорів, штучного інтелекту, автоматизованих систем укріплень та аналітики даних, що дозволяє виявити загрозу на ранніх етапах і мінімізувати її наслідки.

Отже, ключовою базовою характеристикою інтегрованої системи належного безпекового врядування та кризового управління виступає багаторівневість, яка реалізується на стратегічному, оперативному й тактичному рівнях: стратегічний рівень (цілепокладання, визначення візії та довгострокових векторів розвитку); оперативний рівень (консолідація та раціональний розподіл ресурсів,

забезпечення міжсуб'єктної координації); тактичний рівень (безпосередня реалізація прикладних заходів і локальне реагування у зоні виникнення кризової ситуації). Щодо організаційно-методичного обґрунтування функціональних розмежувань: стратегічний рівень передбачає оцінювання наявних і потенційних ризиків, охоплює імплементацію відповідних завдань до безпекових стратегій, визначення цільових критеріїв та адаптивне управління ними залежно від динаміки зовнішнього середовища й актуальних потреб; оперативний рівень передбачає розробку планів реалізації стратегічних орієнтирів, деталізації кількісних індикаторів їх досягнення, проведенні моніторингу виконання та здійсненні коригувальних впливів у разі відхилення від планових показників; тактичний рівень передбачає безпосереднє виконання конкретних завдань, визначених на оперативному рівні, а також оперативне розв'язання ситуативних завдань відповідно до зміни фактичної обстановки з можливістю проведення невідкладних дій, використовуючи всі наявні ресурси та можливі способи і засоби реагування. Відповідно, інтегрованість зумовлює спроможність забезпечення належної вертикальної (субординаційної) та горизонтальної (партнерської) координації, а також передбачає чітке усвідомлення кризовими менеджерами оперативного (субнаціонального) рівня функціональної специфіки власної ланки в контексті взаємодії з вищим і нижчим рівнями, що проявляється в імплементації принципу субсидіарності через прийняття своєчасних рішень на засадах розумної автономії.

Серед ключових проблем розвитку міжсекторальної взаємодії на засадах партнерства органів влади, бізнесу та інститутів громадянського суспільства слід виокремити брак належної координації між суб'єктами цього процесу, низький рівень взаємної довіри між державним і приватним секторами, а також відсутність досконалого нормативно-правового регулювання партнерських відносин. Додатковими деструктивними чинниками, що суттєво ускладнюють імплементацію спільних проєктів, виступають дефіцит висококваліфікованих кадрів та обмеженість фінансово-ресурсного забезпечення [10].

Зазначимо, що міжсекторальна взаємодія в Україні як важливий елемент

багаторівневого врядування виступає ключовим чинником забезпечення ефективності публічного управління на субнаціональному рівні. Володіючи значним потенціалом для оптимізації управлінських процесів, зазначена взаємодія потребує розробки та імплементації дієвих інституційних механізмів удосконалення, зокрема через адаптацію передового досвіду урядування, спрямованого на забезпечення належної якості надання публічних послуг мешканцям територіальних громад [18]. Водночас така взаємодія виступає вагомим чинником підвищення ефективності координаційних процесів, оскільки сприяє міжсекторальній інтеграції, консолідації ресурсного потенціалу та налагодженню дієвої міжсуб'єктної співпраці, що забезпечує успішну реалізацію державних і місцевих програм розвитку й створює підґрунтя для впровадження інноваційних рішень. Умовами багатосуб'єктності та динамічності викликів зумовлена необхідність адаптації управлінських стратегій та механізмів їх імплементації до сучасних вимог шляхом забезпечення їхньої гнучкості, інноваційності та результативності у використанні наявних ресурсів [7].

Нажаль, поки що, система всеохопної комплексної безпеки суспільства сконцентрована переважно на процесі, демонструючи спорадичну активність, часто постфактум, замість результативних превентивних дій. На наше глибоке переконання, саме превенція займає провідне місце в інтегрованій системі належного безпекового врядування. У загальному розуміння, превентивна безпека передбачає захищеність та забезпечення стійкості від небезпек, загроз, злочинів чи ризиків. Водночас, превентивна (запобіжна, попереджувальна) функція – полягає у створенні умов, що забезпечують зниження рівня ризику та збитків, зумовлених цими ризиками. Тлумачення цього терміну наголошує на попереджувальному характері дій, випереджаючому подібні дії протилежної сторони, що може передбачати й нанесення випереджаючого удару («бий першим»). Тож, превентивна система безпеки є компонентом кризового управління у критичній ситуації. Вона використовує інформацію, отриману від різних систем та їхніх сенсорів. Визначивши небезпеку, система активує заходи безпеки.

З-поміж різноманіття дієвих інструментів кризового управління особливої уваги заслуговують такі підходи та заходи запобігання та реагування: превентивні заходи, що передбачають заблагодчасне виявлення й ідентифікацію потенційних ризиків і загроз із подальшою розробкою превентивних планів реагування; налагодження системи кризових комунікацій, що орієнтовані на забезпечення своєчасного інформування та оперативної взаємодії – як на внутрішньоорганізаційному, так і на міжсекторальному, міжвідомчому й міжорганізаційному рівнях; оперативне реагування, що базується на наявності чітких алгоритмів дій, а також регламентованому розподілі функцій і сфер відповідальності; посткризове відновлення, що реалізується відповідно до визначених пріоритетів з урахуванням наявного ресурсного потенціалу та інвестиційних можливостей; наявність узгодженого та чітко структурованого плану дій, що виступає запорукою своєчасного й ефективного реагування на кризові явища, запобігання їх масштабуванню та мінімізації негативних наслідків [4].

Отже, формування інтегрованої системи належного безпекового врядування та кризового управління передбачає застосування комплексного підходу до розробки, реалізації й оцінки ефективності багаторівневих безпекових стратегій, орієнтованих на досягнення високих суспільно значущих результатів. Ключовими елементами такої системи є запровадження міжсуб'єктної координації та операційної взаємодії із застосуванням високотехнологічних й інноваційних заходів та засобів, а також чітких тактичних алгоритмів дій у разі виникнення небезпеки. Зазначена система має характеризуватися високою дієвістю, гнучкістю, адаптивністю та логічною структурованістю, що забезпечує її оперативне застосування на всіх рівнях управління в умовах надзвичайних ситуацій.

Інтегрована система належного врядування в секторі безпеки та кризового управління передбачає наявність таких змістовних складових, як: комплексний механізм міжсуб'єктної координації дій (з відповідним комплексом заходів); операційну модель реагування та взаємодії (із належним ресурсним забезпеченням); тактичні алгоритми індивідуальних і групових дій, само- та

взаємодопомоги (із застосуванням необхідних засобів). Імплементация цієї системи сприятиме розбудові культури всеохопної безпеки та суттєвому підвищенню ефективності кризового менеджменту, а також оптимізації оперативних дій суб'єктів управління щодо запобігання та мінімізації наслідків надзвичайних подій в умовах перманентних, зокрема воєнних та гібридних, загроз.

Висновки. Обґрунтовано теоретико-методичні засади формування інтегрованої системи належного безпекового врядування та кризового управління, що дозволяє визначити ефективні принципи, способи та засоби реалізації заходів комплексної безпеки в умовах воєнних загроз для захисту населення від конвенційних і гібридних викликів на субнаціональному рівні. Визначено концептуальні засади суспільної безпеки на засадах *security governance*, що передбачає формування системи принципів, інститутів та механізмів, де держава, місцеве самоврядування, недержавні інституції та інші стейкхолдери колегіально визначають, планують, реалізують і контролюють безпекову політику.

Запропоновано підходи щодо забезпечення ефективного безпекового врядування та кризового управління на основі комплексних багаторівневих стратегій, міжвідомчої взаємодії та інноваційних технологій, що надасть можливості сформувати гнучку й адаптивну систему, здатну оперативно та дієво реагувати на будь-які надзвичайні ситуації на всіх рівнях управління. Доведено, що ключовою характеристикою інтегрованої системи є її багаторівнева структура, яка функціонує та взаємодіє на трьох взаємопов'язаних рівнях: стратегічному, оперативному та тактичному.

Визначено, що співробітництво територіальних громад виступає критично важливим інструментом належного безпекового врядування на субнаціональному рівні, а превентивна система безпеки є базовим компонентом ефективного кризового управління у критичних ситуаціях. З'ясовано, що реалізація Стратегії національної безпеки України в контексті належного безпекового врядування потребує розбудови загальносуспільної культури безпеки через чітке розмежування її рівнів і видів для консолідованої міжсуб'єктної взаємодії та своєчасного, неупередженого і

професійного реагування на конвенційні й гібридні загрози.

Перспективами подальших досліджень може бути: подальша концептуалізація формування адаптивної інтегрованої системи належного безпекового врядування та кризового управління на основі міжнародних практик; розробка індикаторів оцінювання ризиків та обґрунтування кількісних і якісних критеріїв ефективності багаторівневих безпекових стратегій в умовах динамічних загроз; нормативно-правове та організаційне забезпечення міжсуб'єктної координації та міжвідомчої операційної сумісності, а також забезпечення належної організації функціонування центрів безпеки; цифровізація кризового управління та алгоритмізація прийняття рішень і впровадження інноваційних технологій (зокрема штучного інтелекту й баз даних) у тактичні алгоритми реагування.

Література

1. Децентралізація в Україні. Як Великобурлуцька громада Харківщини адаптується до умов війни. URL: <https://decentralization.gov.ua/news/15662>
2. Залужний В.Ф. Трансформація міжнародного безпекового середовища та адаптація державного управління України в умовах гібридного багатодоменого протистояння. *Military strategy and technology*. 2026. № 2(5). С. 9-21. <https://doi.org/10.63978/3083-6476.2026.2.5.01>.
3. Карамішев Д.В., Гордієнко Л.П. Тактична безпека як складова національної безпеки та всеохоплюючої оборони за умов конвенційної і гібридної війни. *Теорія та практика державного управління*. 2023. Вип. 2(77). С. 188-205. <https://doi.org/10.26565/1727-6667-2023-2-11>.
4. Карамішев Д., Гордієнко Л., Суворов В. Концептуальні засади інтегрованої системи кризового управління та забезпечення стійкості за трансформаційних умов. *Публічне управління та регіональний розвиток*. 2025. №28. С. 583-605. <https://doi.org/10.34132/pard2025.28.13>.
5. Карамішев Д.В., Суворов В.П. Глобальне врядування та комплексна безпека: інтеграційні аспекти формування глобальної екосистеми стійкості в умовах гібридних загроз. *Теорія та практика державного управління*. 2024. Вип. 1(78). С. 7-19. <https://doi.org/10.26565/1727-6667-2024-1-01>.
6. Ланн С. Виклики врядуванню в секторі безпеки України та найкращі міжнародні практики. *Моніторинг викликів урядуванню в секторі безпеки України: матеріали першої міжнар. конф. «Моніторинг викликів урядуванню в секторі безпеки України: стан і потреби» (Київ, 21–22 січ. 2016 р.)*. Київ: DCAF, Центр Разумкова, 2016. С. 15-20. URL: https://www.dcaf.ch/sites/default/files/publications/documents/2016_Conference-Proceedings1_ukr.pdf
7. Мануїлова К.В., Пироженок Н.В., Чістякова І.М. Європейські стратегії міжсекторної взаємодії через проєктний підхід у публічному управлінні. *Економічний простір*. 2025. №197. С. 187-192. <https://doi.org/10.30838/EP.197.187-192>.
8. Матвійчук А.В. Трансформація місцевого врядування в Україні в умовах воєнного стану: виклики інституційної стійкості територіальних громад. *Політологічний вісник*. 2026. Вип. 100, №3. С. 236–253. <https://doi.org/10.17721/2415-881x.2026.100.3.236-253>.
9. Новак-Каляєва Л.М., Каляєв А.О. Глобальне управління у сфері безпеки: філософський запит і практичні інтерпретації. *Ефективність державного управління*. 2026. Вип. 1(86). С. 43-49. <https://doi.org/10.36930/508605>.
10. Ольшанський О.В. Міжсекторальна взаємодія як один із важливих інструментів для підвищення ефективності рішень у сфері публічного управління. *Держава та регіони. Серія: Публічне управління і адміністрування*. 2024. № 4. С. 230-234. <https://doi.org/10.32782/1813-3401.2024.4.34>.
11. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запобігання надзвичайним ситуаціям та ліквідації їх наслідків, формування фонду захисних споруд цивільного захисту, створення класів та центрів безпеки : Закон України від 10.02.2026 № 4778-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4778-20#Text>
12. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 24. Ст. 170. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 21.08.2026).
13. Про національну безпеку України : Закон України від 21.06.2018 № 2469-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. № 31. Ст. 241. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>
14. Про співробітництво територіальних громад : Закон України від 17.06.2014 № 1508-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 34. Ст. 1167. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1508-18#Text>
15. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 вересня 2020 року «Про Стратегію національної безпеки України» : Указ Президента України від 14.09.2020 № 392/2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392/2020#Text>
16. Самойленко Л.Л., Щербатюк Ю.П. Особливості управління об'єднаними територіальними громадами в умовах воєнного стану: виклики та перспективи. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2025. №5. С. 1-8. <https://doi.org/10.32702/2307-2156.2025.5.18>.
17. Суворов В.П. Інтегроване багаторівневе врядування і конвергенція концепцій публічного управління в умовах глобальних викликів. *Державне будівництво*. 2024. №1 (35). С. 98-109. <https://doi.org/10.26565/1992-2337-2024-1-08>.
18. Суворов В.П. Міжсекторальна взаємодія як механізм реалізації багаторівневого врядування на субнаціональному рівні за трансформаційних умов. *Теорія та практика державного управління*. 2025. Вип. 1(80). С. 71-87. <https://doi.org/10.26565/1727-6667-2025-1-05>.

19. Суворов В.П. Співробітництво територіальних громад як інструмент регіонального розвитку в контексті багаторівневого врядування на субнаціональному рівні. *Державне будівництво*. 2025. № 1(37). С. 385-398. <https://doi.org/10.26565/1992-2337-2025-1-28>.
20. Федорова А. Безпекові концепції: мета та завдання для громадськості. *Публічне урядування*. 2020. № 5 (25). С. 256–268. [https://doi.org/10.32899/2617-2224-2020-5\(25\)-256-268](https://doi.org/10.32899/2617-2224-2020-5(25)-256-268).
21. Ball N. Enhancing security sector governance: a conceptual framework for UNDP. New York : UNDP, 2002. 9 October. URL: http://www.ssrnetwork.net/uploaded_files/3202.pdf
22. Ball N., Bouta T., van de Goor L. Enhancing Democratic Governance of the Security Sector: An Institutional Assessment Framework. The Hague : The Netherlands Ministry of Foreign Affairs, 2003. URL: https://www.clingendael.org/sites/default/files/pdfs/20030800_cru_paper_ball.pdf
23. Bevir M., Hall I. The rise of security governance. *Interpreting global security* / ed. by M. Bevir, O. Daddow, I. Hall. London : Routledge, 2013. P. 17-34. URL: https://www.researchgate.net/publication/284317408_The_Rise_of_Security_Governance
24. Bryden A., Hänggi H. Security governance in post-conflict peacebuilding / ed. by A. Bryden, H. Hänggi. Münster : Lit, 2005. URL: <https://www.dcaf.ch/security-governance-post-conflict-peacebuilding>
25. Danzi Liao. Security Governance: An Alternative Paradigm? *International Journal of Social Science and Humanity*. 2012. Vol. 2, no. 1. P. 17–23. <https://doi.org/10.7763/IJSSH.2012.V2.62>.
26. European Centre of Excellence for Countering Hybrid Threats : official website. URL: <https://www.hybridcoe.fi/>
27. European Governance: A White Paper. Communication from the Commission of 25 July 2001. Brussels, 2001. COM(2001) 428 final. *Official Journal C* 287. 12.10.2001. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/doc_01_10
28. Heininen L. «Comprehensive Security» – A Prerequisite for Sustainable Development. *Towards a Sustainable Arctic* / ed. L. Heininen. World Scientific, 2023. Ch. 2. https://doi.org/10.1142/9781800613225_0002.
29. Karamyshev, D., Suvorov, V., Didok, Y., Sobol, R., & Myrna, M. Multi-level public administration in the context of hybrid threats / D. Karamyshev et al. *Social and Legal Studies*. 2024. Vol. 7, no. 2. Pp. 44-54. <https://doi.org/10.32518/sals2.2024.44>.
30. Krahmann E. Conceptualizing security governance. *Cooperation and Conflict*. 2003. Vol. 38, no. 1. P. 5-26. <https://doi.org/10.1177/0010836703038001001>.
31. Krahmann E. Security governance and the private military industry in Europe and North America. *Conflict, Security & Development*. 2005. Vol. 5, no. 2. P. 247-268. <https://doi.org/10.1080/14678800500170209>.
32. Security Sector Governance: Applying the principles of good governance to the security sector. *SSR Backgrounder Series*. Geneva : Geneva Centre for the Democratic Control of Armed Forces (DCAF), 2015. URL: <https://www.dcaf.ch/security-sector-governance-applying-principles-good-governance-security-sector-0>.
33. Security Sector Governance and Reform: Guidelines for OSCE Staff. Vienna : Organization for Security and Co-operation in Europe (OSCE), 2022. URL: https://cdn.osce.org/sites/default/files/f/documents/2/4/512470_0.pdf
34. Sperling J., Webber M. Security governance in Europe: a return to system. *European Security*. 2014. Vol. 23, no. 2. P. 126-144. <https://doi.org/10.1080/09662839.2013.856305>.
35. Wagnsson C., Sperling J., Hallenberg J. European Security Governance: The European Union in a Westphalian World / ed. by C. Wagnsson, et al. 1st ed. Routledge, 2009. <https://doi.org/10.4324/9780203875971>.
36. Webber, M., Croft, S., Howorth, J., Terrif, T. and Krahmann, E. The governance of European security / M. Webber et al. *Review of International Studies*. 2004. Vol. 30, no. 1. P. 3–26. <https://doi.org/10.1017/S0260210504005807>.
37. What is Good Governance? / United Nations Economic and Social Commission for Asia and the Pacific (UNESCAP). Bangkok : UN ESCAP, 2009. 4 p. URL: <https://www.unescap.org/sites/default/files/good-governance.pdf>

References

1. Detsentralizatsiia v Ukraini. Yak Velykoburlutska hro-mada Kharkivshchyny adaptuietsia do umov viiny (2022).. Retrieved from <https://decentralization.gov.ua/news/15662>
2. Zaluzhnyi, V.F. (2026). Transformatsiia mizhnarodnoho bezpe-kovoho seredovyscha ta adaptatsiia derzhavnogo uprav-linnia Ukrainy v umovakh hibrydnoho bahatodomennogo protystoiannia. *Military Strategy and Technology*, 2(5), 9-21. <https://doi.org/10.63978/3083-6476.2026.2.5.01>
3. Karamyshev, D.V., & Gordiyenko, L.P. (2023). Taktychna bezpeka yak skladova natsionalnoi bezpeky ta vseokhopliuiuchoi oborony za umov konventsiinoi i hibrydnoi viiny. *Teoriia ta praktyka derzhavnogo upravlinnia*, 2(77), 188-205. <https://doi.org/10.26565/1727-6667-2023-2-11>
4. Karamyshev, D., Hordienko, L., & Suvorov, V. (2025). Kontseptualni zasady intehrovanoi systemy kryzovoho upravlinnia ta zabezpechennia stiikosti za transformatsiinykh umov. *Publichne upravlinnia ta rehionalnyi rozvytok*, (28), 583-605. <https://doi.org/10.34132/pard2025.28.13>
5. Karamyshev, D.V., & Suvorov, V.P. (2024). Hlobalne vriaduvannia ta kompleksna bezpeka: intehratiini aspekty formu-vannia hlobalnoi ekosystemy stiikosti v umovakh hibrydnykh zahroz. *Teoriia ta praktyka derzhavnogo upravlinnia*, 1(78), 7-19. <https://doi.org/10.26565/1727-6667-2024-1-01>
6. Lann, S. (2016). Vyklyky vriaduvanniu v sektori bezpeky Ukrainy ta naikrashchi mizhnarodni praktyky. *Proceedings from MIIM 'I6 I Mizhnarodna konferentsiia «Monitorynh vyklykiv uriaduvanniu v sektori bezpeky Ukrainy: stan i potreby»* (Kyiv, 21-22 sich. 2016 r.). (pp. 15-20). Kyiv: DCAF, Tsentr Razumkova,

https://www.dcaf.ch/sites/default/files/publications/documents/2016_Conference-Proceedings1_ukr.pdf

7. Manuilova, K.V., Pirozhenko, N.V., & Chistyakova, I.M. (2025). Yevropeiski stratehii mizhsektornoï vzaïemodii cherez proiektnyi pidkhid u publichnomu upravlinni. *Ekonomichnyi prostor*, (197), 187-192. <https://doi.org/10.30838/EP.197.187-192>

8. Matviychuk, A.V. (2026). Transformatsiia mistsevoho vriaduvannia v Ukraini v umovakh voïennoho stanu: vyklyky instytu-tsiinoï stiikosti terytorialnykh hromad. *Politolohichni visnyk*, 100(3), 236-253. <https://doi.org/10.17721/2415-881x.2026.100.3.236-253>

9. Novak-Kalyaeva, L. M., & Kalyaev, A. O. (2026). Hlobalne upravlinnia u sferi bezpeky: filosofskyi zapyt i praktychni interpretatsii. *Efektivnist derzhavnoho upravlinnia*, 1(86), 43-49. <https://doi.org/10.36930/508605>

10. Olshanskyi, O.V. (2024). Mizhsektoralna vzaïemodiia yak odyñ iz vazhlyvykh instrumentiv dlia pidvyshchennia efektyvnosti rishen u sferi publichnoho upravlinnia. *Derzhava ta rehiony. Ser.: Publichne upravlinnia i administruvannia*, (4), 230-234. <https://doi.org/10.32782/1813-3401.2024.4.34>

11. Zakon Ukrainy Pro vnesennia zmin do deiakyykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo zapobihannia nadzvychainym sytuatsiiam ta likvidatsii yikh naslidkiv, formuvannia fondu zakhysnykh sporud tsyvilnoho zakhystu, stvorennia klasiv ta tseñtriv bezpeky. vid 10.02.2026 № 4778-IX. Verkhovna Rada of Ukraine. (2026). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4778-20#Text>

12. Zakon Ukrainy Pro mistseve samovriaduvannia v Ukrainy vid 21.05.1997 № 280/97-VR. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. 1997. № 24. St. 170. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>

13. Zakon Ukrainy Pro natsionalnu bezpeku Ukrainy vid 21.06.2018 № 2469-VIII. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. 2018. № 31. St. 241. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>

14. Zakon Ukrainy Pro spivrobitnytstvo terytorialnykh hromad vid 17.06.2014 № 1508-VII. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. 2014. № 34. St. 1167. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1508-18#Text>

15. Pro rishennia Rady natsionalnoi bezpeky i oborony Ukrainy vid 14 veresnia 2020 roku «Pro Stratehiu natsionalnoi bezpeky Ukrainy»: Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 14.09.2020 № 392/2020. Retrieved from URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392/2020#Text>

16. Samoilenko, L.L., & Shcherbatyuk, Yu.P. (2025). Osoblyvosti upravlinnia obiednanykh terytorialnykh hromadamy v umovakh voïennoho stanu: vyklyky ta perspektyvy. *Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok*, (5), 1-8. <https://doi.org/10.32702/2307-2156.2025.5.18>

17. Suvorov, V.P. (2024). Intehrovane bahatorivneve vriaduvannia i konverhentsiia kontseptsii publichnoho upravlinnia v umovakh hlobalnykh vyklykiv. *Derzhavne budivnytstvo*, 1(35), 98-109. <https://doi.org/10.26565/1992-2337-2024-1-08>

18. Suvorov, V.P. (2025b). Suvorov V.P. Mizhsektoralna vzaïemodiia yak mekhanizm realizatsii bahatorivnevoho vriaduvannia na subnatsionalnomu rivni

za transformatsiinykh umov. *Teoriia ta praktyka derzhavnoho upravlinnia*. 2025. Vyp. 1(80), 71-87. <https://doi.org/10.26565/1727-6667-2025-1-05>

19. Suvorov, V.P. (2025a). Spivrobitnytstvo terytorialnykh hromad yak instrument rehionalnoho rozvytku v konteksti bahatorivnevoho vriaduvannia na subnatsionalnomu rivni. *Derzhavne budivnytstvo*, 1(37), 385-398. <https://doi.org/10.26565/1992-2337-2025-1-28>

20. Fedorova, A. (2020). Bezpekovi kontseptsii: meta ta zavdannia dlia hromadskosti. *Publichne uriaduvannia*, 5(25), 256-268. [https://doi.org/10.32899/2617-2224-2020-5\(25\)-256-268](https://doi.org/10.32899/2617-2224-2020-5(25)-256-268)

21. Ball, N. (2002). Enhancing security sector governance: A conceptual framework for UNDP. United Nations Development Programme. New York : UNDP, (2). 9 October. Retrieved from URL: http://www.ssrnetwork.net/uploaded_files/3202.pdf

22. Ball, N., Bouta, T., & van de Goor, L. (2003). Enhancing democratic governance of the security sector: An institutional assessment framework. The Netherlands Ministry of Foreign Affairs. Retrieved from https://www.clingendael.org/sites/default/files/pdfs/20030800_cru_paper_ball.pdf

23. Bevir, M., & Hall, I. (2013). The rise of security governance. M. Bevir, O. Daddow, & I. Hall (Eds.), *Interpreting global security* (pp. 17-34). Routledge. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/284317408_The_Rise_of_Security_Governance

24. Bryden, A., & Hänggi, H. (Eds.). (2005). Security governance in post-conflict peacebuilding. Münster: Lit Verlag. Retrieved from <https://www.dcaf.ch/security-governance-post-conflict-peacebuilding>

25. Liao, D. (2012). Security governance: An alternative paradigm? *International Journal of Social Science and Humanity*, 2(1), 17-23. <https://doi.org/10.7763/IJSSH.2012.V2.62>

26. European Centre of Excellence for Countering Hybrid Threats. (n.d.). Official website. Retrieved from <https://www.hybridcoe.fi/>

27. European Commission. (2001). European governance: A white paper (COM(2001) 428 final). *Official Journal of the European Communities*, C 287, 1-29. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/doc_01_10

28. Heininen, L. (2023). «Comprehensive security» – A prerequisite for sustainable development. In L. Heininen (Ed.), *Towards a sustainable Arctic* (pp. 19-42). World Scientific. https://doi.org/10.1142/9781800613225_0002

29. Karamyshev, D., Suvorov, V., Didok, Y., Sobol, R., & Myrna, M. (2024). Multi-level public administration in the context of hybrid threats. *Social and Legal Studies*, 7(2), 44-54. <https://doi.org/10.32518/sals2.2024.44>

30. Krahmann, E. (2003). Conceptualizing security governance. *Cooperation and Conflict*, 38(1), 5-26. <https://doi.org/10.1177/0010836703038001001>

31. Krahmann, E. (2005). Security governance and the private military industry in Europe and North America. *Conflict, Security & Development*, 5(2), 247-268. <https://doi.org/10.1080/14678800500170209>

32. Geneva Centre for the Democratic Control of Armed Forces. (2015). Security sector governance: Applying the principles of good governance to the security sector (SSR Backgrounder Series). DCAF. Retrieved from <https://www.dcaf.ch/security-sector-governance-applying-principles-good-governance-security-sector-0>
33. Organization for Security and Co-operation in Europe. (2022). Security sector governance and reform: Guidelines for OSCE staff. OSCE. Retrieved from https://cdn.osce.org/sites/default/files/f/documents/2/4/512470_0.pdf
34. Sperling, J., & Webber, M. (2014). Security governance in Europe: A return to system. *European Security*, 23(2), 126-144. Retrieved from <https://doi.org/10.1080/09662839.2013.856305>
35. Wagnsson, C., Sperling, J., & Hallenberg, J. (Eds.). (2009). *European security governance: The European Union in a Westphalian world* (1st ed.). Routledge. Retrieved from <https://doi.org/10.4324/9780203875971>
36. Webber, M., Croft, S., Howorth, J., Terriff, T., & Krahmann, E. (2004). The governance of European security. *Review of International Studies*, 30(1), 3-26. Retrieved from <https://doi.org/10.1017/S0260210504005807>
37. United Nations Economic and Social Commission for Asia and the Pacific. (2009). What is good governance? UN ESCAP. Retrieved from <https://www.unescap.org/sites/default/files/good-governance.pdf>

FORMATION OF AN INTEGRATED SYSTEM OF PROPER SECURITY GOVERNANCE AND CRISIS MANAGEMENT AT THE SUBNATIONAL LEVEL IN THE CONDITIONS OF MILITARY THREATS

D. V. Karamyshev, D. Sc. in Public Administration, Professor,

V. N. Karazin Kharkiv National University,

V. P. Suvorov, Ph. D (Public Administration), Kharkiv National Medical University

Methods. To achieve the research objective, institutional, semantic, and analytical methods were employed to systematize security concepts and the actors involved in security governance amidst military threats. Content analysis and the normative method were used to organize the legal and regulatory framework, publications, and instructional-methodological materials in the field of security governance.

Results. The theoretical and methodological foundations of the formation of an integrated system of good security governance (Good Security Governance) and Crisis Management at the subnational level in conditions of military threats are substantiated. The essence of security governance as a multi-level system (strategic, operational, tactical levels) is revealed, which unites the efforts of state authorities, local governments, non-state institutions and the public to protect against conventional and hybrid challenges. The important role of cooperation between territorial communities and preventive mechanisms in ensuring comprehensive security at the local level is proven. It is substantiated that the construction of an integrated system of security governance and crisis management requires proper coordination, the use of high-tech solutions and clear tactical algorithms.

Novelty. For the first time, there has been conceptualized, substantiated the concept of an integrated system of Good Security Governance and Crisis Management, which is focused on implementing the concept of national resilience, comprehensive integrated security, as well as inter-subject interaction, ensuring flexibility, adaptability and efficiency of actions at the strategic, operational and tactical levels of management in the face of conventional and hybrid threats, as well as terminologically recorded in the discourse of public management and administration.

Practical value. The development of the proposed integrated system will help ensure continuous coordination of state, military, public, and business entities of governance (inter-entity interaction), their readiness, and synchronism of decisions at the operational and tactical levels.

Keywords: multi-level governance, good security governance, national security strategy, integrated crisis management, comprehensive security, local self-government, cooperation of territorial communities, military threats, smart security.

Стаття надійшла до редакції 21.08.2026 р.

Прийнята до публікації 04.09.2026 р.

Дата публікації 30.09.2026 р.